

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Deres referanse:

Vår referanse:
24/224419 - 2

Sted, dato:
Oslo, 30.10.2024

Høring om reguleringen av taushetsplikt i tros- og livssynssamfunn mv.

I - Innledning:

Det vises til Politidirektoratets brev av 30. september 2024 hvor det ønskes høringsinnspill til følgende:

- Taushetsplikten for prester og tilsvarende sjelesørgere reguleres i dag i straffeloven § 211. Høringsnotatet foreslår som hovedalternativer å enten oppheve taushetsplikten eller å flytte den fra straffeloven til trossamfunnsloven.
- Høringsnotatet foreslår en justering i ordlyden i bevisforbudsreglene i straffeprosessloven § 119. Departementet ber i tillegg om høringsinstansenes syn på om det gjeldende bevisforbudet for betroelser til "prester i Den norske kirke, prester eller forstandere i registrerte trossamfunn" i stedet oppheves. Ved en eventuell opphevelse vil disse kunne bli fritatt fra å svare på spørsmål de har mottatt under sjelesorg, etter bevisfritaksreglene i straffeprosessloven § 121. Tilsvarende endring er foreslått i tvisteloven
- Høringsnotatet foreslår også mindre endringer i gravplassregelverket.

Oslo politidistrikt vil kort gi sine innspill om de to første høringsspørsmålene, men ikke det siste.

II - Taushetsplikten for prester og tilsvarende sjelesørgere

Oslo politidistrikt støtter departementets hovedforslag om å ikke videreføre en lovpålagt regel om taushetsplikt med straffetrussel for prester eller «forstandere». Det vil si å ta ut begrepet «prester i Den norske kirke, prester eller forstandere i registrerte trossamfunn» av bestemmelsen i straffeloven § 211, og ikke ta inn en spesialbestemmelse om taushetsplikt i trossamfunnsloven.

Vi mener, som departementet, at tros- og livssynssamfunnene selv ved behov vil kunne utforme taushetspliktreger som ivaretar tillitsforholdet og skaper trygge rom for fortrolige samtaler for medlemmene. Opphevelse vil etter vår vurdering ikke svekke muligheten til å utøve tro eller livssyn.

III - Bevisforbudsreglene i straffeprosessloven § 119

Om dette fremgår følgende av høringsnotatet:

"Del II av høringsnotatet gjelder forslag om å omformulere bevisforbudene i straffeprosessloven § 119 første ledd og tvisteloven § 22-5 første ledd. Disse bestemmelsene sier i dag at retten ikke skal ta imot bevis fra blant andre «prester i Den norske kirke, prester eller forstandere i registrerte trossamfunn» om noe som er betrodd dem i deres stilling. Departementet foreslår at bevisforbudene omformuleres slik at de omfatter prester og tilsvarende sjelesørgere i registrerte livssynssamfunn og andre fast organiserte tros- og livssynssamfunn."

Oslo politidistrikt støtter departementets forslag til endring av straffeprosessloven § 119 til følgende ordlyd:

"Uten samtykke av den som har krav på hemmelighold, må retten ikke ta imot forklaring av prester eller tilsvarende sjelesørgere om betroelser omfattet av interne regler om taushetsplikt i fast organiserte tros- eller livssynssamfunn, advokater, forsvarere i straffesaker, patentrådgivere oppført på listen nevnt i artikkel 134 nr. 1 i konvensjonen om meddelelse av europeiske patenter 5. oktober 1973, meklere i ekteskapssaker, leger, psykologer, apotekere, jordmødre eller sykepleiere om noe som er betrodd dem i deres stilling."

Selv om taushetsplikten etter straffeloven § 211 oppheves, så er det ikke nødvendig at bevisforbudet oppheves. I svensk rett er en slik løsning valgt. Det er dog behov for de presiseringene i ordlyden som foreslås, herunder:

- avgrensningen av personkretsen tilpasses mangfoldet på tros- og livssynsfeltet, avviklingen av statskirkeordningen og den nye trossamfunnsloven av 2020
- at bare stillinger som inkluderer sjelesorgsoppgaver i fast organiserte tros- eller livssynssamfunn, bør være omfattet av bevisforbudet
- at det bør være en forutsetning at tros- eller livssynssamfunnet har egne regler som pålegger den som innehar eller har innehatt stillingen, taushetsplikt om betroelsene.

Det vises her til departementet begrunnelser. Når det gjelder kravet til intern taushetsplikt vises det særlig til følgende uttalelse fra departementet:

"Straffesakers opplysning bør ikke begrenses for å verne om betroelser tros- eller livssynssamfunnet selv ikke finner beskyttelsesverdige nok til å innføre en egen taushetsplikt om. I tillegg vil denne forutsetningen bidra til å avgrense bevisforbudet."

Oslo politidistrikt støtter i utgangspunktet ikke at det gjeldende bevisforbudet for betroelser til prester i Den norske kirke og prester og «forstandere» i registrerte trossamfunn oppheves og heller kan bli fritatt fra å svare på spørsmål om opplysninger de har mottatt under sjelesorg, etter bevisfritaksregelen i straffeprosessloven § 121. Slik vi ser det vil det her kunne oppstå vanskelige grensesoner og grensetilfeller om hva som er "betroelser" og hva som ikke er det, som både de som gir betroelser og mottar disse ikke bør måtte ta stilling til. Dette kan i ytterste konsekvens gjøre at færre vil avgi betroelser og sjelesorg når de har behov for dette.

Med hilsen

Per Thomas Omholt

Politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.